

Cyclus 'Wonen'

(3) Menselijk leven op Aarde

Lezing

Maar zou God werkelijk op aarde wonen? Zelfs de hemel en de hemel der hemelen kunnen U niet bevatten! Hoe dan deze tempel die ik gebouwd heb? Geef dan acht op het gebed van uw dienaar en op zijn smeekbede, Jahwe mijn God, en luister naar zijn roepen en naar het gebed dat uw dienaar vandaag tot U richt. Laat uw ogen geopend blijven, dag en nacht, naar dit huis, naar de plaats waarvan Gij gezegd hebt: Mijn naam zal daar wonen, en blijf zo luisteren naar de smeekbede die uw dienaar op deze plaats tot U richt.

1 Kon. 8, 27-29

Overweging:

In den beginne was er geen Aards Paradijs maar was de aarde woest. Misschien was zij mooi maar er waren geen ogen om het te zien, geen handen om er vorm aan te geven, geen mond om haar te bezingen. De aarde was, toen de mens verscheen, nog niet bewoond, nog niet menselijk... "Heer ontferm U over ons", hebben wij daarnet gezongen.

Omdat de aarde voor de mens vreemd en dreigend is moet hij zich een woning bouwen. En wonen op Aarde is een gebeurtenis, heeft een geschiedenis.

*"Heureux qui comme Ulysse a fait un beau voyage,
Et puis est retourné, plein d'usage et de raison,
Vivre entre ses parents le reste de son âge." (du Bellay – 16e eeuw)*

*"Gelukkig wie, zoals Odysseus, een mooie, lange reis gemaakt heeft,
en vervolgens is teruggekeerd, vol ervaring en verstand,
om tussen zijn verwanten tot het einde van zijn dagen te gaan leven."*

En in 1 Kon. 8 hebben we de geschiedenis gelezen waarbij Salomo de tempel mocht bouwen waarin God tussen zijn mensen op Aarde in vrede zou kunnen wonen, en hij bouwde de tempel zeven jaar lang en prachtig. En zo woonden de mensen en hun God lang en gelukkig, hoewel...

Wonen heeft een geschiedenis. Er is het geboorte- of ouderlijk huis, waar men opgroeide en mee vergroeid blijft. Er is eventueel het sterfhuis, in beide gevallen een plaats vol herinneringen.

Wonen is een gebeurtenis: voor het huis waarin je woont heb je zelf de plannen bedacht of je bent een tijdlang op zoek geweest naar de geschikte buurt, het comfortabele of mooie interieur, de betaalbare prijs, kortom het huis waarin je gelukkig kunt zijn, dat hoop je. Het is ook gebeurtenis omdat je vanuit het huis naar buiten kan, het avontuur van de wereld tegemoet, en je van buiten naar het huis terugkeert.

Omdat de mensvreemde aarde geen Paradijs is, waarin de lucht, het water en de grond van iedereen zijn, en waar het hemelgewelf je beschutting is, is dat "eigen" huis de plek die voor

jou gereserveerd mag zijn, moet zijn, hetzij als eigendom, hetzij als huurder, in beide gevallen de plaats waar jij en je huisgenoten aanspraak mogen maken op het recht er te zijn, te verblijven zonder gestoord te worden. “Hier ben ik thuis”.

Wonen is terzelfdertijd “verblijven, verblijf”, iets wat minstens voor een bepaalde tijd blijvend en vast is, wat je op een bepaalde manier vast en gevangen zet, en “vrijheid”. “Hier ben ik thuis, hier ben ik vrij”. Het is de plaats waar je, samen met je huisgenoten, “heer en meester” mag zijn van jezelf, meester op vaste grond van waaruit je in en uit durft te bewegen naar de wereld. Je hoeft er niet iedereen binnen te laten, je nodigt uit wie je wil, voor zolang je wil, hoe je wil. Aan je bezoek zal je soms zeggen: “Doe alsof je thuis bent”: “alsof”. Later zal de gast beleefd vragen of hij naar toilet “mag” en hij zal altijd het gevoel houden binnen te zijn gedrongen in de intimiteit van de ander. Zijn handelen zal dan ook steeds blijk moeten geven van een zekere fijngevoeligheid. Het huis dat thuis geworden is, is gemaakt of gevonden naar de wensen of de noden en de geest van de bewoner en zodoende vormt en beschermt het zijn “interieur”, letterlijk en figuurlijk zijn binnenste buiten gekeerde intimiteit. Aan het huis herken je de meester.

Omdat je thuis heer en meester bent is de woning de plaats van je vrijheid maar de vrijheid van het wonen en het recht op “eigendom” mogen geen gesloten doos worden, deuren en vensters moet open kunnen en ook teken zijn van een openheid van geest waarin vrijheid zich laat zien in ontvankelijkheid en gastvrijheid.

Met zijn deuren en vensters is het huis reeds gericht op en geïntegreerd in de omgeving, in de wereld. Het is uitgaan naar het nieuwe, naar wat nog niet gegeven en gebeurd is, en met nieuw materiaal terugkeren naar het vertrouwde. Het is de plaats van waaruit je ‘s morgens vertrekt naar je werk, naar de school, voor boodschappen, bezoeken, concerten enz. Alleen vanuit de gezonde en veilige intimiteit van het huis kun je de wereld aan, kun je een rol spelen, het risico lopen zich bloot te stellen aan wat nieuw of vreemd is, en iets doen en betekenen voor anderen. De dakloze is verloren, voor zichzelf en voor de maatschappij. Geen vensters, geen deuren, geen perspectief. En ‘s avonds kom je thuis, hetzij tevreden over het gepresterde werk, de verrassende ontmoeting, het mooie concert of schouwspel, hetzij bezwaard door wat is misgegaan, al dan niet door eigen fout. Je trekt je terug in het vertrouwde interieur, de plaats waar je achterover kunt leunen, je behaaglijk voelen of na de spanning van de dag tot rust komen. Daar kan je bezinnen over de voorbije dag en over de plannen voor morgen. Je móet niets meer, tenzij misschien op tijd gaan slapen.

Dit is de beschrijving van wat men noemen kan: de “Huiselijke vrede”. Het is in tijden van talrijke echtscheidingen een delicaat thema maar laat ons duidelijk stellen dat huiselijke vrede niet noodzakelijk harmonie betekent in alle huidige relaties maar wel vrede met het leven zoals het zich nu toedient. “Behoud de huiselijke vrede” zou een mooie spreuk zijn maar zonder pasklaar recept. Enkele suggesties: in het huis mag traagheid heersen, geen ritueel overslaan, het huishoudelijk werk vieren als het beste van het leven, thuis een boek lezen of ook tv kijken om zo te leven in de grotere wereld van ideeën en continenten; de verbeelding laten gisten na de buiten opgedane ervaringen en terzelfdertijd je laten sturen door de rede; inspiratie proberen te vinden, genieten van de rust van het huis; af en toe eens spreken en op tijd zwijgen. Maar voorafgaand en als voorwaarde voor de idylle: de

vrede onderhouden buiten het huis, in het samenleven met de burens, in gastvrijheid, in het professionele werk, in het engagement, in de omgang met wat buiten anders is en ook in de omgang met geld, dat middel bij uitstek om rechtvaardig goederen en diensten met anderen te kunnen delen. De huiselijke vrede ontstaat op een bed van rechtvaardigheid: het gevoel s' avonds bij het slapen gaan, zoals Alice Nahon het beschreef:

*'t is goed in 't eigen hert te kijken...
En vind ik in het huis mijns herten
Dat ik één droefenis genas
Dat ik mijn armen heb gewonden
Rondom één hoofd, dat eenzaam was...*

Het wonen in huiselijke vrede kan de liefde laten oprijzen, voor zichzelf, voor de partner, de kinderen en voor de wereld, eindresultaat van een lang proces dat kan ontstaan in het huis dat "thuis" geworden is en van daaruit zal uitwaaiëren door deuren en vensters, als je niet angstig bent. Laat de Geest maar waaien, hoewel de liefde kwetsbaar is... en blijft.

Door deuren en vensters uitgewaaid: Waar woonde Jezus eigenlijk? Had die een huis? vroeg Kristo zeer ter zake tijdens de voorbereiding. Wij weten het niet. In het Evangelie wordt er amper over gesproken omwille van niet relevant of misschien zelfs hinderlijk. Jammer vind ik, niet alleen omdat wij hierdoor in nood zaten bij het zoeken naar evangelische teksten, maar omdat wonen en menselijk leven zo onlosmakelijk met elkaar verbonden zijn.

We weten dat in het christelijk geloof Jezus Goddelijk is en zoals we gelezen hebben in Kon. 8 heeft God geen huis op aarde nodig maar de mensen hebben nood aan een huis waar hun God op aarde kan verblijven zodat zij zelf menselijk, dit wil zeggen rechtvaardig, kunnen leven in hun dorpen en steden. De God-Jezus heeft wellicht geen woning nodig. De mens Jezus woonde "bij zichzelf", zoals wij in een huis, maar zo volledig één met zichzelf, met de wereld van mensen en van zijn God, dat zijn huis wellicht relevant was voor zijn nachtrust maar niet voor zijn Verhaal dat we hier wekelijks met elkaar delen.

De mens anderzijds, die ten volle "thuis" gekomen is na een lange reis, is "bij zichzelf" in de vertrouwde wereld van het huis en van de mensen, en "bij zichzelf" op de Aarde die hem voedt, maar met wie hij zich moet meten. Zo is hij daar bij zijn "God".

Om te eindigen een verhaaltje, opgetekend uit een boek van Alessandrio D'Avenna:

In een klas uit de lagere school zit een meisje dat vrijwel nooit aandachtig is behalve in de tekenles. Dan is ze één en al aandacht, intens bezig met haar tekening, de kin bijna op het blad, helemaal thuis "bij zichzelf". Op een keer stopte ze niet hoewel de les ten einde was en iedereen reeds naar buiten. De onderwijzeres werd ongeduldig, kwam op haar af en vroeg: "Wat ben je aan het tekenen?" "Ik teken God" antwoordde het meisje. "Dat kan toch niet. Niemand heeft God ooit gezien" zei de onderwijzeres. "Wacht, tot mijn tekening af is", zei het meisje, "dan zal je God zien".

Jacques Goethals

De Lier, 23 februari 2020